

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ศึกษาธิการจังหวัดยโสธร*

Development of the Training Program for Enhancing Blended Learning
Approach Instructional Management Competencies for Private School
Teachers under Office of Yasothon Provincial Education Commission

¹เสาวลักษณ์ โช้พิมาย, ภูมิพงษ์ จอมหงส์พิพัฒน์ และ พีรญา ทองเฉลิม

¹Saowaluk Sopimai, Bhumbhong Chomhongpipat and Peeraya Thongchalerm

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: std.61671940102@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียน เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเป็นกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดยโสธร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า ระดับสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) และระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) 2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และ ผลการศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า หลังการฝึกอบรมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของสมรรถนะฯ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม; การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน; สมรรถนะครูเอกชน

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to investigate problems and the needs for blended learning approach instructional management competencies for private school teachers; and 2) to develop the training program and experiment the training program for enhancing blended learning approach instructional management competencies for private school teachers. The study employed a research and development method. The sample group included teachers under the Office of the Private Education Commission in Yasothon Province, who were chosen by random sampling method. The tools used for the study were questionnaire and evaluation form. The statistics used for data analysis were percentage, mean (\bar{X}), and t-test.

From the study, the following results were found: 1) From investigating problems and the needs for blended learning approach instructional management competencies for private school teachers, the results reveal that both problems ($\bar{X} = 4.62$) and needs ($\bar{X} = 4.75$) are at the highest level. 2) The training program consists of the following seven components: principles, objectives, competencies, content, training activities, media and learning sources, measurement and evaluation. From experimenting the training program, the results reveal that the experiment group has competencies higher than the control group with a statistical significance of .01. The teachers' satisfaction toward the use of training program is at the highest level ($\bar{X} = 4.62$).

Keywords: Development of the Training Program; Blended Learning Approach; Competencies of Private School Teachers

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 หรือโคโรนาไวรัสช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้ชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ ก่อเกิดเป็นยุควิถีชีวิตใหม่ (New normal) รวมไปถึงระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วย โดยมีการนำเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม และยึดหยุ่นให้แก่สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความอิสระในการหาวิธีจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละแห่งและสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในอนาคต การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจึงรูปแบบการเรียนอีกทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศไทยที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดีและกำลังได้รับความนิยมนับมากขึ้นทั้งในวงการการศึกษา (Kukulthida, 2021) หากพิจารณาจากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนจะต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมส่วนบุคคลของครูสมรรถนะ (Competency) จึงเป็นส่วนสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากคนอื่นซึ่งส่งผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือทำงานให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเลิศในงานและมีความรับผิดชอบได้ดีกว่าคนอื่น (Mc Clelland, 1999) แต่เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพครูของโรงเรียนเอกชน

มีการโยกย้ายเปลี่ยนงานกันจำนวนมาก โดยการเปลี่ยนงานของครูโรงเรียนเอกชนเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงการที่ครูยังไม่มีคามยึดมั่นผูกพันกับองค์กร ส่งผลการพัฒนาครูให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องยาก (Thanat, 2020) ซึ่งในการพัฒนาครู มีเทคนิคและวิธีการหลายรูปแบบ แต่เทคนิควิธีการที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและทำให้ครูมีกระบวนการสอนที่ดีคือ การฝึกอบรมซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ แต่การจัดอบรมครูในบางกิจกรรมการอบรมโรงเรียนเอกชนไม่ได้รับงบประมาณในการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม และขาดการนิเทศ ติดตาม ทำให้การติดตามการพัฒนาครูไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แต่เพื่อความอยู่รอดของโรงเรียนเอกชนโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูเพื่อให้ครูพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนต่อไป และหลักสูตรฝึกอบรมจึงเป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กระทั่งเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ตลอดจนพัฒนาความสามารถจนเกิดทักษะและความชำนาญได้ (Ministry of Education, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการวางแผนการจัดการกระบวนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ดีโดยการเลือกใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยการผสมผสานการเรียนแบบดั้งเดิมที่สอนแบบบรรยาย เน้นกิจกรรมการเรียนแบบนำตนเอง ผสมผสานกับการเรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้กระบวนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นขึ้น เหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง (Boonliang, 2013; Allen and Seaman, 2015) และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปให้ผู้เรียนโดยที่ผู้เรียนสามารถ พัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรม หรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน แนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) จึงเป็นแนวทางการพัฒนาครูโดยมีกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของวิชาชีพครูที่ทำงานร่วมกัน ตลอดจนร่วมดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ และร่วมพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมหรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Marquardt, 2011) นอกจากนี้แล้ว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการอบรม การอบรมควรเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มที่มีการจัดวางการทำงานกลุ่มเป็นอย่างดีซึ่งจะทำให้มีการเปิดใจกว้าง ที่จะเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และการเป็นพี่เลี้ยง และโค้ชที่งานจึงเป็นเทคนิคและกระบวนการที่ได้ผลในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ในการขับเคลื่อนทีมงานไปสู่เป้าหมายของหน่วยงาน ระบบพี่เลี้ยงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือของการจัดการความรู้ในแง่ของการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้ที่ประสบการณ์มากกว่าและเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ระบบพี่เลี้ยงจึงได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูงและนิยมใช้กันมากในหลายๆ ปีที่ผ่านมา เป็นช่องทางที่ดีสำหรับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร (Somkid, 2011)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว หากพิจารณาถึงแนวทางในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายและมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเอาแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ร่วมกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์โดยมีพี่เลี้ยงเป็นผู้แนะนำมาใช้ในการฝึกอบรม จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพครู ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการฝึกอบรมดังกล่าวมาเป็นวิธีการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน โดยการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมครูในครั้งนี้จะทำให้ครูได้รับความรู้ ได้รับการฝึกปฏิบัติและสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอันเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาทางด้านการเรียนของเด็กให้มีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย ของมาตรฐานการศึกษาตลอดจนตอบสนองต่อนโยบายการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ศึกษาธิการจังหวัดยโสธร ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียน เรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน โดยวิธีการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จากนั้นนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดยโสธร จำนวน 210 คน โดยวิธีสุ่มแบบเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนจากการวิเคราะห์เอกสารและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อย่างผสมผสานของครู จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษาหรือการวัดการประเมินผล จำนวน 2 คน 2) ยกร่างหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน 3) การตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Item Objective Congruence : IOC) 4) ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน โดยวิธีการ 1) เตรียมการก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน 2) ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบ 2 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Two group Pretest-Posttest)

Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน ศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 38 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันด้วยวิธีการจับสลาก โดยมีการนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ ทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง แต่กลุ่มควบคุมดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งการจัดการกิจกรรมการอบรมแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 16 ชั่วโมง ระยะที่ 2 การนิเทศ ติดตามผล ดำเนินการ จำนวน 3 เดือน และ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน จากการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรการฝึกอบรม ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม และนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนดังกล่าวเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และแบบเป็นอิสระต่อกัน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ระดับปัญหา		ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge)				
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน	4.55	0.38	4.73	0.29
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนแบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน	4.60	0.37	4.82	0.31
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	4.69	0.39	4.81	0.31
4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	4.64	0.36	4.68	0.57
ค่าเฉลี่ยรวมสมรรถนะด้านความรู้	4.62	มากที่สุด	4.76	มากที่สุด

สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ระดับปัญหา		ระดับความต้องการ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สมรรถนะด้านทักษะ (Skill)				
5. สามารถออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้	4.73	0.40	4.76	0.54
6. สามารถนำแผนการเรียนการสอนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานได้	4.67	0.42	4.36	0.57
7. สามารถใช้และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้	4.58	0.41	4.72	0.60
8. สามารถเลือกและสร้างเครื่องมือวัดและประเมินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้	4.53	0.44	4.73	0.49
ค่าเฉลี่ยรวมสมรรถนะด้านทักษะ	4.63	มากที่สุด	4.64	มากที่สุด
สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Attributes)				
9. มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	4.67	0.43	4.87	0.30
10. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	4.66	0.44	4.81	0.39
11. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	4.52	0.49	4.83	0.33
ค่าเฉลี่ยรวมสมรรถนะด้านคุณลักษณะ	4.61	มากที่สุด	4.62	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน	4.62	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน โดยรวมมีระดับสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปน้อย ได้แก่ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.27) สมรรถนะด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.31) และสมรรถนะด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ ส่วนด้านความต้องการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.29) สมรรถนะด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.35)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

รายการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรฝึกอบรม			
1. หลักการของหลักสูตร	4.55	0.20	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.51	0.33	มากที่สุด
3. สมรรถนะสำคัญ	4.37	0.35	มาก
4. เนื้อหาหลักสูตร	4.41	0.43	มาก
5. กิจกรรมของหลักสูตร	4.31	0.31	มาก
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบหลักสูตร	4.00	0.62	มาก
7. การวัดและประเมินผลหลักสูตร	4.66	0.26	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมตอนที่ 1	4.40	0.18	มาก
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบคู่มือการดำเนินการฝึกอบรม			
1. หลักการของหลักสูตร	4.69	0.20	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.29	0.35	มาก
3. สมรรถนะสำคัญของหลักสูตร	4.25	0.54	มาก
4. บทบาทของวิทยากร	4.55	0.42	มากที่สุด
5. กิจกรรมของหลักสูตร	4.33	0.31	มาก
รายการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร			
6. ตารางการฝึกอบรม	4.29	0.38	มาก
7. สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	4.59	0.36	มากที่สุด
8. แนวการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม	4.48	0.24	มาก
9. หน่วยการฝึกอบรม	4.47	0.28	มาก
เฉลี่ยรวมตอนที่ 2	4.44	0.19	มาก
เฉลี่ยรวมทั้ง 2 ตอน	4.42	0.17	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หลักการของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.20) โดยหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

สมรรถนะ	กลุ่มตัวอย่าง			
	กลุ่มควบคุม (N=32)		กลุ่มทดลอง (N= 38)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านความรู้	9.38	1.31	16.03	1.36
ด้านทักษะ	11.44	1.93	15.68	1.31
ด้านคุณลักษณะ	11.03	1.75	16.18	1.37
รวม	10.61	1.66	16.13	1.34

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่าหลังการฝึกอบรมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้ง 3 ด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ของกลุ่มทดลอง พบว่า โดยรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.16)

องค์ความรู้ใหม่

จากการการศึกษาวิจัยนี้จากการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานเพื่อการสร้างและพัฒนาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน 2) สมรรถนะครู และ 3) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ แนวความคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบชี้แนะและเทคนิคพี่เลี้ยง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จึงทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) หลักการ ประกอบด้วย เน้นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูผู้สอน โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสร้างความสัมพันธ์โดยการชี้แนะและการใช้เทคนิคพี่เลี้ยง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง

2) จุดมุ่งหมาย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

3) สมรรถนะของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) สมรรถนะด้านทักษะ (Skills) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Attributes) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้สมรรถนะ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

- (1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- (2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- (3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้แบบ

ผสมผสาน

(4) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
 ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะ (Skills) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้สมรรถนะ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

- (1) สามารถออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้
- (2) สามารถนำแผนการเรียนการสอนไปจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบผสมผสานได้
- (3) สามารถใช้และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้

(4) สามารถเลือกและสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้
 ด้านที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Attributes) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้สมรรถนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

- (1) มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- (2) มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- (3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

4) เนื้อหา ประกอบด้วย หลักการแนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้แบบผสมผสาน และโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม

5) กิจกรรมการฝึกอบรม ประกอบด้วยกระบวนการอบรม 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 16 ชั่วโมง เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการ เกิดการเรียนรู้ ตาม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้เน้นทั้งด้านวิชาการหรือทฤษฎีและด้านการปฏิบัติโดยคำนึงถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการอบรมนำสิ่งที่ตนเรียนรู้นั้นมาปฏิบัติในสถานการณ์ทำงาน อันแท้จริงได้ ซึ่งประกอบไปด้วยการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการได้รับประสบการณ์ เป็นขั้นตอนการรับรู้ด้วยความรู้สึกต่อประสบการณ์และทางอ้อม โดยผ่านการไตร่ตรองโดยเชื่อมโยงเข้ากับสถานการณ์ในชีวิตจริง 2) ขั้นการไตร่ตรอง เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมุ่งที่จะทำความเข้าใจความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับโดยการสังเกตอย่างรอบคอบ กระบวนการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้ จะส่งเสริมให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลตามความคิดของแต่ละคน 3) ขั้นการสรุปเป็นหลักการ เป็นขั้นที่ผู้เรียนใช้เหตุผลและใช้ความคิดในการสรุปรวบยอดเป็นหลักการต่าง ๆ และ 4) ขั้นการวางแผนการปฏิบัติตนในขั้นตอนนี้ไป เป็นขั้นตอนที่เกิดจากการรับรู้ความคิดรวบยอดแล้วมาสู่การลงมือปฏิบัติหรือทดลองกระทำตามความคิดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะที่ 2 การนิเทศ ติดตามผล ดำเนินการ จำนวน 3 เดือน กิจกรรมในระยะที่ 2 เป็นการต่อยอดในการพัฒนาและติดตามความคงอยู่ของการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การสอนจริง เมื่อผู้เข้ารับการอบรมกลับไปดำเนินงานตามโครงการคือการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนต่อเนื่องจากระยะที่ 1 จากนั้นวิทยากร และผู้วิจัยดำเนินการออกนิเทศ ติดตามประเมินตามกิจกรรมการนิเทศ 2 ระยะ โดยเริ่มจากการจัดประชุมสัมมนาก่อนการสังเกตและการประชุมย่อยทุกๆ 2 สัปดาห์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนระหว่างครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้นิเทศ ซึ่งการดำเนินการนิเทศ ติดตามผลนี้ จะประยุกต์ใช้หลักการสอนงาน (Coaching) และหลักการเป็นที่เลี้ยง (Mentoring) โดยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนครูในโรงเรียนร่วมกิจกรรมแล้วบันทึกผลการสอน ความก้าวหน้า ปัญหาและข้อค้นพบที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการแก้ปัญหาและผลการแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ใบความรู้ ภาพประกอบ ใบกิจกรรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องโปรเจคเตอร์ อินเทอร์เน็ต และแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลต่างๆ

7) การวัดและประเมินผล ระยะเวลาในการวัดและประเมินผล กำหนดระยะเวลาดังนี้ ระยะเวลา ก่อนการทดลอง ประกอบด้วย 7.1) ประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในบางสมรรถนะที่เหมาะสม ระยะเวลาในระหว่างการทดลอง 7.2) ประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลายทุกสมรรถนะ 2 ระยะโดยการประเมินแต่ละครั้ง ควรเว้นระยะห่างประมาณ 2 สัปดาห์ และ ระยะเวลาหลังการทดลอง ประกอบด้วย 1) ประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทุกสมรรถนะ 2) การสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน

Picture 1: Development of the Training Program for Enhancing Blended Learning Approach Instructional Management Competencies for Private School Teachers under Office of Yasothon Provincial Education Commission

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน โดยรวมมีระดับสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปน้อย ได้แก่ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.27) สูงกว่ารายด้านอื่นๆ สะท้อนให้เห็นว่าครูควรมีการปรับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในด้านคุณลักษณะมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในครั้งนี้ พบว่า ครูเอกชนส่วนใหญ่จะขาดการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองจากต้นสังกัด เนื่องจากขาดงบประมาณ และขาดผู้ชี้แนะในการทำงาน ทำให้กระบวนการในการพัฒนาขาดความต่อเนื่องและขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายส่วนทั้งในด้านงบประมาณ ผู้บริหาร และต้นสังกัดระดับศึกษาธิการจังหวัดขึ้นไป หากไม่มีนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะครู ครูก็จะขาดการพัฒนาหากต้องการพัฒนาตนเองครูจึงต้องมีความมุ่งมั่นและดำเนินการด้วยตนเอง ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะของครูเอกชนเป็นส่วนน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Secretariat of the Education Council, 2019) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าในการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สิ่งหนึ่งที่พบคือ การแก้ปัญหาส่วนองค์ประกอบสมรรถนะด้านคุณลักษณะ มี 1 ประเด็น คือ คุณลักษณะความเป็นครู ในด้านความต้องการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Prayoon (2021) ที่การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูประถมศึกษา พบว่าสมรรถนะของครูผู้สอน คือ คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของครูที่มีการปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่แสดงออกมาใช้เชิงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ และสามารถวัดค่าได้ ประกอบด้วยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านเจตคติคุณลักษณะ จากการศึกษาของผู้วิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมแก่ช่วงวัยของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล แสดงให้เห็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร ตั้งแต่การกำหนดทิศทางและขอบเขตในการศึกษา ตลอดจนใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนนำมาสังเคราะห์เป็นร่างหลักสูตรฯ โดยมีการประเมินด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านวิจัยหรือประเมินผล และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอน จากนั้นจึงทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนสามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ Manasich (2020) ทำการศึกษาหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายหลักสูตร สมรรถนะสำคัญ โครงสร้างและ เนื้อหาหลักสูตร ระยะเวลา สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล สะท้อนให้เห็นว่า ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการวัดและประเมินผลซึ่งในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการจัดการ

เรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นแก่ผู้เรียนโดยผู้เรียนทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้เท่าเทียมกันแม้จะมีบริบทที่แตกต่างกัน ยิ่งสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อการเรียนรู้แบบหลากหลายการวัดและประเมินก็ต้องหลากหลายเพื่อให้เหมาะแก่กลุ่มผู้เรียนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (Royal Gazette, 2019) ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ข้อการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่ระบุให้ครูต้องมีความรู้ในหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษาและการสร้าง การใช้เครื่องมือและประเมินผลการศึกษา ทั้งการประเมินตามสภาพจริง ประเมินจากแฟ้มผลงาน การประเมินภาคปฏิบัติและการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม และมีสมรรถนะสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริงและสามารถนำเอาผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

และผลการศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน 1) ผลหลังการอบรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 โดยที่สมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูเอกชนของกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง 3 ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปทดลองใช้แล้วมีประสิทธิภาพที่ดี สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้ ซึ่งจากการสังเกตการณ์จากการทดลองใช้ผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมการฝึกอบรมที่ประกอบด้วย 2 ระยะ เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดอบรม ประกอบด้วยระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 16 ชั่วโมง มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการได้รับประสบการณ์ ขั้นการไตร่ตรอง ขั้นการสรุปเป็นหลักการ และขั้นการวางแผนการปฏิบัติตนในขั้นตอนต่อไป ระยะที่ 2 การนิเทศติดตามผล ดำเนินการ จำนวน 3 เดือน ซึ่งในการจัดกิจกรรมทั้ง 2 ระยะนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดที่หลากหลายมาปรับใช้ทั้งแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนทางวิชาชีพ เพื่อให้กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการร่วมอบรมในครั้งนี้ แนวความคิดการสอนแบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงที่สร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ครูมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และแนวความคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่ตรงตามเป้าประสงค์ของการจัดอบรม รวมไปถึงการนำเอาประสบการณ์เดิมมาปรับใช้กับประสบการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นระหว่างการอบรมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้หลักการสอนงาน (Coaching) และหลักการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) โดยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียนร่วมกิจกรรมแล้วบันทึกผลการสอน ความก้าวหน้า ปัญหาและข้อค้นพบที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการแก้ปัญหา และผลการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยหรือครูพี่เลี้ยงควรให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด โดยการนิเทศยังเป็นไปอย่างมีกัลยาณมิตรและทั่วถึง ผู้นิเทศให้การนิเทศโดยใช้เทคนิคการนิเทศที่หลากหลาย สอนแนะทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้รับการนิเทศ ทำให้การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อฝึกความเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ (Phrae Provincial Education Office, 2019) ที่ทำการศึกษาผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่ ซึ่งครูมีการปรับเปลี่ยนการวัดกระบวนการเรียนการสอน มีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารและครูนำความรู้หลักการไปใช้ในการยกระดับผลการทดสอบ O-NET ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน

จะส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของตนเองและส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และยังส่งผลดีไปยังผู้เรียนอีกด้วย ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะจำเป็นต้องกระบวนการในการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่บุคลากรอย่างมีรูปแบบ ซึ่งการฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้ความรู้ เพิ่มพูน พัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นไปตามที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น การฝึกอบรมในแต่ละครั้งจะต้องมีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งเป้าหมายของการฝึกอบรมในแต่ละครั้งอาจแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Chotika (2020) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าสมรรถนะด้านคุณลักษณะของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม จากผลการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมฯ ที่ผู้วิจัย จัดทำขึ้นโดยนำเอาแนวคิดการชี้แนะ ระบบพี่เลี้ยง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในกระบวนการอบรมซึ่งเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ดีในการเอานำหลักสูตรนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอันจะส่งผลดีต่อผู้เรียนอีกด้วย

และผลการศึกษาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มทดลอง พบว่า โดยรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.72$) มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.58$) และด้านกระบวนการผลิต ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ จากผลการทดลองใช้หลักสูตรสะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้หลักสูตรมีความพึงพอใจในการอบรมครูเอกชนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนแบบผสมผสานมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดความรู้สึกทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ ที่มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Thiparee (2023) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษา โรงเรียนมูลนิธิภูมิเทวะวันวิทยา ในด้านความพึงพอใจพบว่า ครูประถมศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุป

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ศึกษาธิการจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน และยังเป็นการพัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะกิจกรรมการฝึกอบรมที่มีการอบรมเป็น 2 ระยะ ตั้งแต่การอบรมเชิงปฏิบัติการ จนการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่สร้างสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะให้แก่ผู้เข้าอบรมเริ่มต้นตั้งแต่การให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จนไปถึงกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มผู้เข้าอบรม จนถึงขั้นสรุปองค์ความรู้ใหม่ และนำเอาความรู้เดิมและความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานต่อไป โดยผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ ของหลักสูตรฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวได้ว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชน ควรมีการนิเทศติดตามให้คำแนะนำแก่ครู ร่วมสังเกตชั้นเรียน ร่วมสะท้อนผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูเอกชนมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นและเป็นครูมืออาชีพต่อไป

1.2 ควรมีการพัฒนาครูในเรื่องการใช้สื่อออนไลน์ และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผสมผสาน

1.3 ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของครูโรงเรียนเอกชนที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมให้ครูมีความภาคภูมิใจในการทำงานอย่างมืออาชีพ สามารถสังเคราะห์แนวทางสู่การกำหนดแนวปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับครูโรงเรียนเอกชน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมนี้

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในระดับชั้นอื่นๆ โดยใช้หลักการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับครูโรงเรียน โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ของครู เช่น ด้านการผลิตสื่อ การวัดและประเมินผล เป็นต้น

2.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฐานทฤษฎีอื่นๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้มีความแตกต่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นฐาน เป็นต้น

References

- Allen, I. E., & Seaman, J. (2015). *Growing by Degrees: Online Education in the United States*. Retrieved May 28, 2015, from http://www.sloanc.org/resources/growing_by_degree.PDF
- Boonliang, T. (2013). *Theory and Development of Learning Management Models (Theories and Development Instructional Model)*. Bangkok: S Printing Thai Factory.
- Chotika, K. (2020). *Development of Training Curriculum to Enhance Competency in Organizing Learning Experiences Science Based on Brain-Based Concepts for Early Childhood Teachers under the Jurisdiction of the Educational Service Area Office Sakon Nakhon Primary Education Area 1*. (Doctoral Dissertation). Sakon Nakhon Rajabhat University. Sakon Nakhon.
- Kulthida, T. (2021). Blended Learning in the New Normal Blended Learning Way in a New Normal. *Educational Journal*, 15(1), 29-43.
- Manasich, S. (2020). *Research Science*. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing House.

- Marquardt, M. J. (2011). *Building the Learning Organization: Achieving Strategic Advantage through a Commitment to Learning*. (3rd ed.). Boston, MA: Nicholas Brealey.
- Ministry of Education. (2020). *Educational Reform*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Secretariat of the Education Council. (2019). *Framework for Core Competencies for Students at the Basic Education Level*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Phrae Provincial Education Office. (2019). *Research Report on Supervision Model Follow up and Evaluate Management Results Organize Basic Education That is Consistent and Appropriate According to the Context of the Area in Phrae Provincial Education Office*. (Research Report). Research and Development Organization: Phrae Provincial Education Office.
- Prayoon, B. (2021). Development of a Model for Enhancing Learning Management Competencies to Develop Students in 21st Century for Primary School Teachers. *Journal of Teaching and Learning Development Rangsit University*, 15(1), 118-137.
- Somkid, B. (2011). *Training and Meeting Techniques*. Bangkok: Bring the Printing Alphabet.
- Teachers Council regulations Concerning Professional Standards 2019. (2019, March 10). *Royal Gazette*. No.4, 118-137.
- Thanat, P. (2020). Teacher Administration in Private Basic Education: Processes, Laws, and Incentives Graduate School. *Suan Dusit Graduation School Academic Journal*, 16(1), 211-219.
- Thiparee, K. (2023). *Developing a Training Curriculum to Strengthen the Ability to Design Organize Active Learning for Primary School Teachers Bhumtawan Wittaya Foundation School*. (Master's Thesis). Dhurakij Pundit University. Bangkok.